

INVALIDILIITTO ry

TILINPÄÄTÖS JA
TOIMINTAKERTOMUS

1.1. - 31. 12. 2019

12.3.2020

INVALIDILIITTO RY
TILINPÄÄTÖS 31.12.2019

SISÄLLYSLUETTELO

I	
Toimintakertomus	1-6
II	
Tuloslaskelma ja tase	7-10
Rahoituslaskelma	11
Liitetiedot	12- 21
Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä	22

Invalidiliitto ry

Hallituksen toimintakertomus

Toimintavuoden aseointi ja toimintaympäristö

Toimintakertomusvuosi oli Invalidiliiton 81:nen. Suomessa järjestettiin keväällä eduskunta- ja EU-vaalit. Toisin sanoen alkuvuosi oli edellisen eduskunnan ja hallituksen viimeisten päätösten ja lakiesitysten loppuunsaattamista ja samaan aikaan kaksiiin vaaleihin valmistautumista. Edellä kuvatut saumakohdat toivat myös Invalidiliitolle tarpeen tukea viimeisiä jäsenten kannalta kiinnostavia lakiehdotuksia eduskunnassa ja rakentaa uskottavaa vaalivaikuttamista tuleviin vaaleihin. Erityisen kiinnostavaksi tuli muodostumaan tulevan hallituksen hallitusohjelma.

Eduskunnassa oli alkukevällä käsittelyssä kaksi vammaisten kannalta merkittävää asiakokonaisuutta. Vammaispalvelulaki eli ns. valas-laki ja kahdeksan vammaisjärjestön alullepanema Ei myytävänä! -kansalaisaloite. Vammaispalvelulain kuulemisessa eduskunnan sosiaalivaliokunnassa 17. tammikuuta Invalidiliitto piti erittäin tärkeänä, että eduskunta hyväksyisi käsittelyssä olevan vammaispalvelulain muutoksista. Lopulta lakiehdotus raukesi, kuten koko sote eli sosiaali- ja terveystieteiden uudistusjärjestelmänkin.

Ei myytävänä! -kansalaisaloite hankintalain muuttamisesta kaatui eduskunnassa. Eduskunta kuitenkin edellytti, että

- 1) valtioneuvosto nimittää asiantuntijaryhmän, jossa ovat mukana aloitteen tekijöiden ja vammaisjärjestöjen edustajat, arvioimaan ja valmistelemaan viipymättä tarvittavat säädösmuutokset, joiden avulla turvataan vammaisten henkilöiden osallisuus ja oikeussuojakeinot heitä koskevassa päätöksenteossa. Lisäksi asiantuntijaryhmän tulee selvittää hankintalain muutostarpeet sosiaali- ja terveystieteiden, mukaan lukien Kansaneläkelaitoksen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen, hankintojen kehittämiseksi. Tarvittavat säädösmuutokset on annettava eduskunnalle syysistuntokaudella 2019.
- 2) vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeutta ja osallisuutta vahvistetaan osana asiakkaan ja potilaan itsemääräämisoikeutta koskevan lainsäädännön valmistelua.

Invalidiliitto lähti tuleviin eduskunta- ja EU-vaaleihin selkeiden teemojen, useiden tilaisuuksien, alueiden ja yhdistysten ehdokkaiden kanssa käytyjen keskustelujen ja tapaamisten avulla. Liiton vaaliteemat olivat:

- Vapautu ennakkoluulosi - stop syrjinnälle!
- Sopivaa työtä kaikille
- Esteetön yhteiskunta on kaikille yhdenvertainen
- Apuvälineet ja kuntoutus toimintakyvyn tukena
- Vammaisilla on oikeus sujuvaan arkeen
- Vammaiset ihmiset mukaan kaikkeen päätöksentekoon

Suomeen muodostettiin pääministeri Antti Rinteen hallitus ja ohjelma julkistettiin 6.6.2019. Ohjelman teemana oli Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Rinteen hallituksen eron jälkeen muodostettiin Sanna Marinin hallitus 10. joulukuuta sisällöltään samalle hallitusohjelmalle. Hallitusohjelmassa oli useita vammaisten yhdenvertaisuuden kannalta kiinnostavia asioita ja tavoitteita. Näistä mainittakoon mm. oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi, sosiaali- ja terveystieteiden rakenneuudistus sekä luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkkinoiden Suomi. Työmarkkinoiden osalta hyvin kiinnostava myös vammaisten ihmisten osalta oli hallituksen tavoite 75 % työllisyysasteesta ja osatyökykyisten työllistymisen edistäminen.

Invalidiliiton toimintaa toimintakertomusvuoden aikana leimasi edellä kuvatut kasalliset isot muutokset. Eduskunnan ja hallituksen voimasuhteiden ja hallitusohjelman sisällöt muokkaavat ja ohjaavat useamman vuoden ajan vammaisten oikeuksien ajamisen suuntaa ja painotuksia. Lisäksi ne antavat mahdollisuuden uudenlaisiin avauksiin. Myös alueellisessa ja paikallisessa toiminnassa kansalliset muutokset näkyvät. Uudet ja vanhat kansanedustajat on ”vihittävä” vammaisten asioiden ymmärtämiseen ja Invalidiliiton vision ”yhdenvertainen ja esteetön Suomi” sisällön sisäistämiseen.

Invalidiliiton jäsenyhdistysten elinvoimaisuus ja alueellisen toiminnan tehostaminen ovat Invalidiliiton tulevaisuuden kannalta keskiössä. Kuinka antaa oikeanlaista tukea yhdistyksille ja kuinka saada uusia jäseniä, erityisesti nuoria, innostumaan yhteisten vammaisasioiden hoitamisesta? Vammaisten nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistaminen onkin ollut vahvasti esillä, ja liitto on yrittänyt löytää uudenlaisia tapoja tavoittaa fyysisesti vammaisia nuoria. Keskeinen kysymys onkin: kuinka vahvistaa nuorten osallisuutta heille itselleen mielekkään tekemisen ja vertaistuen kautta sekä saada heidät osaksi yhteisöä ja yhteiskuntaa.

Pohdittaessa Invalidiliiton historiaa ja nykypäivää näemme yhdistystoiminnalla olevan suuri merkitys erityisesti fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten eli jäsentensä yhdenvertaisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Invalidiliitto ja sen jäsenyhdistykset tarjoavat osallistumisen mahdollisuuksia, kiinnostumista, kuulemista ja kuuntelemista sekä mahdollisuuksia vaikuttaa itselle merkityksellisiin asioihin. Mahdollistamme ihmisarvoisen elämisen ja toisista välittämisen ja huolehtimisen olemme sitten mukana keilakerhossa, pelaamassa bocciaa tai tapaamassa kunnon päättäjiä. Näin huolehdimme kanssaihmistemme asioista ja samalla seuraamme, ovatko kaikki piirimme jäsenet paikalla ja siten voivat edelleen hyvin. Liiton ja yhdistysten toiminta tulee nähdä investointina elämisen mahdollisuuteen ja hyvinvointiin, jota myös yhteiskunnan kannattaa tukea.

Sopivaa työtä kaikille -konsepti

Vammaiset ihmiset syrjäytyvät avoimilta työmarkkinoilta jo työnhakuvaiheessa. Tämä aiheuttaa eriarvoisuutta ja köyhyyttä. Vammaisfoorumi teki kysely vuonna 2018 ja vastanneista noin 20 % kertoi olevansa työelämässä. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta näin matala työllistymisaste on valitettavaa. YK:n vammais-sopimus ja sen artikla 27 edellyttää selkeää suunnitelmaa siitä, miten vammaisten henkilöiden työllistymistä Suomessa edistetään. Yhteistyössä eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen kanssa kehitetty *Sopivaa työtä kaikille -konsepti* on Invalidiliiton vastaus yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Henkilöitä, joilla on diagnoosimerkintänä tuki- ja liikuntaelinten tai sidekudoksen sairaudet, on työhallinnon tilastojen mukaan työttömänä työnhakijana noin 10 000 ja työkyvyttömyyseläkkeellä noin 40 000. Varmasti monella näistä 50 000:sta on osaamista ja halua työn tekemiseen. Suomen hallitus aloitti työllistymistä parantavien toimenpiteiden valmistelun, jotta saavutettaisiin 75 % työllistymisaste. Tavoitteen saavuttamiseksi myös vammaisten työllisyyden edistäminen on välttämätöntä.

Invalidiliiton Sopivaa työtä kaikille -konseptissa edistetään palveluntuottajien kanssa fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten työllistymistä ja osaamisen sekä työn kysynnän parempaa kohtaantoa. Tarkoituksena on auttaa työnhakijoita ja työpaikkoja löytämään toisensa ja tarvittaessa auttaa muokkaamaan työympäristö esteettömäksi ja saavutettavaksi. Tähän on saatavilla taloudellista tukea työolosuhteiden järjestelytuesta TE-toimistoista. Yrittäjäyyskin on yksi vaihtoehto. Toimivat vammaispalvelut yhdistettynä yrittäjän tai muun työssäkäynnin arkeen ovat onnistumisen edellytys.

Invalidiliitto päätti kevään aikana perustaa neuvottelukunnan tukemaan konseptin työtä ja sitouttamaan erilaisia toimijoita työllistämisen edistämiseen. Neuvottelukunnan puheenjohtajaksi kutsuttiin Opetushallituksen pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen. Jäseniksi tuli mukaan edustajia työ- ja elinkeino-, opetus- ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöistä, työmarkkinajärjestöistä, yrityksistä jne.

Invalidiliitto pääsi mukaan Uudenmaan Ely-keskuksen, Helsingin kaupungin ja Helsingin TE-keskuksen palvelukokeiluun, jossa tavoitteena on löytää Helsingin pitkäaikaistyöttömille töitä. Invalidiliiton fokus hankkeessa on nimenomaan vammaisten pitkäaikaistyöttömien auttamisessa. Syksyllä Invalidiliitto aloitti yhteistyön Spring House Oy:n, Ammattiopisto Spesian ja Work Pilots Oy:n kanssa. Näiden työhön auttamisen ammattilaisten kanssa on tarkoitus auttaa erityisesti fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden työnsaantia ja esimerkiksi auttaa työhön tutustumisessa ja harjoittelupaikan löytämisessä. Edellä kuvattuja toimia liiton edustajat kävivät kuvaamassa työministeri Timo Harakalle 4. syyskuuta.

Konseptin tavoitteena on

- sopimuksien raameissa auttaa erityisesti fyysisesti vammaisia ihmisiä työllistymään,
- etsiä keinoja, joita julkinen valta voi rahoittaa/käyttää tulevaisuudessa, jotta vammaisten henkilöiden työllisyysaste nousee,

- kannustaa ja yhdistää vammaisia ihmisiä ja työpaikkoja,
- nostaa esiin ja ”poistattaa” työllistymisen esteitä,
- löytää ja auttaa tuhansia vammaisia henkilöitä työelämään.

Konseptissa pyrimme saattamaan yhteen osaavat ja motivoituneet tekijät ja tekijöitä tarvitsevat työyhteisöt. Onnistuneita tarinoita etsitään ja hyvälle käytännölle haetaan systemaattisempaa skaalausta tietoisuuden lisäämisellä. Uudenlaisia toimintamuotoja ja pilottihankkeita tarvitaan etenkin haastavassa työmarkkinatilanteessa olevilla kohderyhmillä.

Aktiivisen tekemisen vuosi

Toimintakertomusvuosi oli kokonaisuudessaan aktiivinen. Vammaisten nuorten kiinnostusta osallistua esimerkiksi Invalidiliiton jäsenyhdistysten toimintaan selvitettiin monin tavoin. Keskeisenä havaintona voidaan yleistäen todeta, että nuoret vammaiset haluavat erityisesti samaistua toisiin nuoriin eivätkä ensisijaisesti vammaisiin. Havainto oli tärkeä, jotta nuorten vammaisten aktivoinnin painotusta siirretään paikallisesti esimerkiksi enemmän nuorisovaltuustojen suuntaan.

Avustajakoiratoiminnassa aloitettiin yhteistyö näkövammaisten opaskoirakoulun kanssa. Ainakin alun kokemukset olivat rohkaisevia. Lisäksi yhteistyötä Avustajakoirayhdistyksen kanssa tehostettiin, jotta entistä paremmin voitaisiin tulevaisuudessa palvella avustajakoiraa tarvitsevien jäsenten tarpeita.

Tietojärjestelmiä uudistettiin ja ajanmukaistettiin, jotta Invalidiliiton henkilöstöllä olisi entistä ajankohtaisemmat ja toiminnoiltaan paremmat sähköiset työvälineet. Myös sisäisen tiedonkulun parantamiseksi uudistettiin intraa, joka uudistettuna avattiin vuoden vaihteessa nimellä *Ilona*.

Invalidiliiton liittovaltuusto ja liittohallitus

Liittovaltuuston kevätkokous pidettiin 24. - 25.5.2019 Vierumäellä. Liittovaltuusto hyväksyi kokouksessaan valtuuston julkilausuman. Liittovaltuuston aiemmin valitsema menettelytapavaliokunta valmistelee sääntöjen mukaan valtuustokauden henkilövalintoja, lisäksi kevään valtuusto antoi tehtäväksi valmistella seuraavien vaalien vaalipiiriä. Menettelytapavaliokunnan puheenjohtajaksi nimitettiin Jan Johansson. Kevätvaltuusto hyväksyi lisäksi strategiaan pohjautuvan toiminnan ja talouden painopisteet vuodelle 2020 sekä Invalidiliiton konsernin ja Invalidiliitto ry:n vuoden 2018 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen. Valtuuston syyskokous pidettiin 15.- 16.11.2019 Scandic Parkissa Helsingissä. Syyskokouksessa liittovaltuusto käsittelee mm. liiton talousarvion.

Invalidiliiton jäsenet

Invalidiliitossa oli vuoden lopussa 145 jäsenyhdistystä, joista 125 paikallis- tai aluetasolla toimivaa yhdistystä, 14 valtakunnallista harvinaisyhdistystä sekä 6 muuta valtakunnallista vammaisyhdistystä. Paikallisyhdistyksissä oli varsinaisia jäseniä 21 293 (22 556 v. 2018) ja kannatusjäseniä 1 140 (1 371). Valtakunnallisissa harvinaisyhdistyksissä varsinaisia jäseniä oli 2 533 (2 281) kannatusjäseniä 172 (226). Muissa valtakunnallisissa yhdistyksissä oli varsinaisia jäseniä 1 568 (1 207) ja kannatusjäseniä 86 (31).

Kokonaistuotot

Liiton kokonaistuotot olivat 20,4 miljoonaa euroa (2018 24,4 m€, 2017 40,5 m€). Kokonaistuottojen lasku vuoteen 2017 verrattuna johtuu ammatillisen koulutuksen siirtymisestä Ammattiopisto Spesiaan vuoden 2018 alusta lukien. Järjestötoiminnan saamat avustukset ja muut tuotot olivat 1,7 m€ (2018 1,8 m€, 2017 1,6 m€). Varainhankinnan kokonaistuotot laskivat edellisvuodesta ollen yhteensä 2,2 miljoonaa euroa (2018 2,4 m€, 2017 2,2 m€). Kiinteistötoiminnan tuotot olivat 11,3 miljoonaa euroa (2018 11,9 m€, 2017 11,4 m€). Sijoitustoiminnan tuotot olivat 1,5 miljoonaa euroa. Julkisia yleisavustuksia tuloutui 1,6 miljoonaa euroa.

Liiton varsinaisen toiminnan tulos (kulujäämä) oli vuonna 2019 -4,5 m€ (2018 -1,7 m€, 2017 -3,1 m€). Vuoden 2018 kulujäämää paransi silloin toteutunut kertaluonteisen kiinteistömyynnin 3,1 m€ tuloutuminen.

Tilikauden tulos oli 1,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen (2018 -0,5 m€, 2017 -0,3 m€).

Konsernin tuotot

Konsernin kokonaistuotoista (ilman pysyvien vastaavien myyntituottoja) 27,9 prosenttia (vuonna 2018 24,0%, 2017 14,8%) kertyi ammatillisesta koulutuksesta ja 9,8 prosenttia (vuonna 2018 10,1%, 2017 14,8%) lääkinällisestä kuntoutuksesta. Asumispalveluiden osuus kokonaistuotoista oli 47,5 prosenttia (vuonna 2018 43,0%, 2017 48,3%), kiinteistötoiminnan 7,7 prosenttia (vuonna 2018 7,2%, 2017 8,0%) ja muiden toimintojen yhteensä 7,0 prosenttia (vuonna 2018 15,7%, 2017 14,1%).

Invalidiliiton Asumispalvelut Oy:n tuottaman vammaispalvelulain mukaisen asumispalvelutoiminnan kokonaistuotot olivat 69,5 miljoonaa euroa (2018 70,6 m€, 2017 68,4 m€). Kysyntä on jatkunut kohtalaisena kaikissa yksiköissä. Lapin Kuntoutus Oy:n liikevaihto oli 6,1 m€ (2018 6,0 m€, 2017 6,0 m€). Invalidiliiton Kuntoutus Oy:n liikevaihto oli 8,3 m€ (2018 10,4 m€, 2017 14,9 m€). Ammattiopisto Spesia Oy:n toisen varsinaisen toimintavuoden liikevaihto oli 38,4 m€ (2017 37,5 m€). Varainhankintaan kuuluvien tytäryhtiöiden liiketoiminnan liikevaihto (1,7 m€) alentui edellisiin vuosiin johtuen vuonna 2018 tehdyn vanhuspalvelutoiminnan myynnin vaikutuksesta liikevaihtoon (2018 13,8 m€, 2017 11,6 m€).

Konsernin kokonaistuotot mukaan lukien pysyvien vastaavien myyntituotot olivat 146,2 miljoonaa euroa (2018 164,3 m€, 2017 141,8 m€). Tilikauden tulos oli 1,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen (2018 11,9 m€, 2017 -0,4 m€). Vuoden 2018 tilikauden tuloksesta kertaluonteisen vanhusten asumispalvelutoiminnan ja siihen liittyneen palvelutalon myymisen osuus oli yhteensä 10,6 m€.

Konsernilla ei ole varsinaista tutkimus- ja kehitystoimintaa.

Talouden tunnusluvut

Luvut tuhansia euroja

	Invalidiliitto ry			Konserni		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Kokonaistuotot	20 370	24 403	40 511	146 171	164 277	141 750
Tilikauden tulos	1 197	-482	-307	1 133	11 862	-442
Osuus liikevaihdosta	5,88 %	-2,00 %	-0,80 %	0,78 %	7,20 %	-0,30 %
Taseen loppusumma	107 545	107 108	111 168	163 548	163 692	147 443
Omavaraisuusaste %	87,68 %	86,90 %	84,20 %	73,78 %	73,30 %	71,60 %
Oman pääoman tuotto	1,29 %	-0,60 %	-0,50 %	0,96 %	12,30 %	-0,60 %

Henkilöstö

Liiton palveluksessa oli vuoden lopussa 151 (2018:189, 2017: 538) työntekijää. Henkilöstömäärän muutos vuoteen 2017 verrattuna perustuu ammatillisen koulutuksen siirtymisestä konserniyhtiöön vuoden 2018 alusta lukien. Keskimääräinen henkilömäärä vuoden 2019 aikana oli 158 (2018: 155, 2017:449). Osa-aikaisten osuus oli 21,2% (2018 24,1%, 2017: 9,1%), ja määräaikaisten osuus 36,6% (2018 40,8%, 2017 39,4%). Tilivuoden aikana maksettujen palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli 4,4 miljoonaa euroa (2018 4,2 m€, 2017 15,3 m€).

Konsernin henkilöstö

Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 2 549 (2018 2458, 2017: 2524) työntekijää. Keskimääräinen henkilömäärä vuoden 2019 aikana oli 2 461 (2018 2370, 2017: 2470). Osa-aikaisten osuus oli 17,4 % (2018 33,2%, 2017: 39,7%), ja määräaikaisten osuus 24,9% (2018 25,0%, 2017: 22,2%). Tilivuoden aikana maksettujen palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli 72,4 miljoonaa euroa (2018 73,6 m€, 2017 72,7 m€).

Investoinnit

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin olivat liitossa vuonna 2019 yhteensä 6,9 miljoonaa euroa (2018 0,8 m€, 2017 3,0 m€). Merkittävimmät investoinnit kohdistuivat palvelutalojen ja oppilaitosrakennusten korjauksiin sekä Järvenpäähän rakenteilla olevaan uuteen oppilaitosrakennukseen.

Liiton investointien lisäksi konsernin muissa yhtiöissä investoitiin pääasiassa tilojen korjauksiin, ohjelmistoihin ja koneisiin ja kalustoon yhteensä 2,7 m€. Koko konsernin investoinnit olivat yhteensä 9,6 miljoonaa euroa (2018 5,1 m€, 2017 4,9 m€).

Vuonna 2019 ei tehty koko konsernin kattavaa ilmapiirimittausta, vaan organisaatiomme eri osissa toteutettiin ns. pulssi- ja työviremittauksia, joista saadaan keskeistä tietoa mm. esimiestyöstä ja työyhteisöjen hyvinvoinnin tilasta. Mittauksissa / kyselyissä seurattiin oman toiminnan kannalta keskeisiä työhyvinvointiin ja toimintaan liittyviä aihealueita. Tehdyt mittaukset ja kyselyt ovat tärkeitä työvälineitä työhyvinvoinnin seurannassa, ylläpidossa ja kehittämisessä. Työn merkityksellisyys oli organisaatiomme eri osissa toteutetuissa mittauksissa korkealla tasolla (3,7-4,7 asteikolla 1-5).

Sairauspoissaolot ovat olleet keskeinen työhyvinvoinnin mittari jo usean vuoden ajan. Sairauspoissaolot ovat monimuotoisista tukitoimista huolimatta konsernissamme mittavat. Sen vuoksi kussakin työyhteisössä niiden jatkuva silmälläpito ja aktiiviset ja oikea-aikaiset toimenpiteet varhaisen välittämisen mallin mukaisesti ovat tärkeä osa arjen esimiestyötä. Kiinteä yhteistyö eläkevakuutusyhtiön ja työterveyshuollon kanssa ovat myös keskeisellä sijalla tukitoimia pohdittaessa. Sairauspoissaolojen kokonaismäärä pysyi vuonna 2019 edellisen vuoden tasolla. Sairauspoissaolojen määrä per henkilö koko konsernissa laski runsaat 8% verrattuna vuoteen 2018.

Muutokset konsernirakenteessa

Invalidiliiton Kuntoutus Oy fuusioitui Invalidiliiton Asumispalvelut Oy:hyn 31.12.2019. Yhtiö jatkaa 1.1.2020 toimintaa Validia Oy -nimisenä asumis- ja kuntoutuspalveluita tuottavana yhtiönä.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Liitossa ja Invalidiliitto-konsernissa riskienhallinta tarkoittaa systemaattista ja ennakoivaa tapaa analysoida ja hallita toimintaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia. Riskienhallinta perustuu tietoisuuteen keskeisistä strategisista, toiminnallisista, rahoituksellisista ja vahinkotapahtumiin liittyvistä riskeistä.

Hallitus vastaa liiton ja konsernin riskienhallintapolitiikasta osana toiminnallista ja taloudellista päätöksentekoa. Hallitus on määritellyt hallintosäännön sekä sisäisen valvonnan ohjeiden perusteella toimivallat ja vastuut organisaation eri tasoilla. Strategisia ja toiminnallisia riskejä arvioidaan ja niille haetaan ratkaisukeino toiminnan suunnittelu- ja seurantajärjestelmän avulla. Suunnitelmien toteutumista seurataan kuukausi- ja osavuosisikatsauksilla sekä erillisraportoinnin avulla.

Valtaosa liiton ja konsernin pääomista on sidottu palvelutalokiinteistöihin ja kuntoutuslaitoksiin. Siten esimerkiksi tulipalo tai pitkäkestoinen tilojen käytöstä poissaolo voivat aiheuttaa merkittäviä omaisuus- ja keskeytysvahinkoja. Konserni suojautuu tällaisilta riskeiltä aktiivisella kiinteistöjen hoidolla sekä tarkistamalla säännöllisesti vakuutusturvansa laajuutta.

Konsernin rahoitus on keskitetty liittoon, ja tytäryhtiöiden rahoitus hoidetaan pääsääntöisesti konsernin sisäisillä lainoilla. Liitto vastaa konsernin likvidiylijäämän sijoittamisesta hallituksen hyväksymän sijoituspolitiikan mukaisesti. Vähintään 50% sijoituksista on sijoitettava korkoinstrumentteihin. Konsernin kassavirroista valtaosa on euromääräistä, joten altistuminen valuuttariskille on vähäistä. Korkoriskien hallitsemiseksi konsernin lainanotto on hajautettu kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin velkakirjoihin markkinatilanteesta riippuen. Vaihtuvakorkoisten lainojen osuus konsernin lainakannasta oli tilivuoden lopussa 16,5 miljoonaa euroa, eli 94,5% koko lainakannasta. Näistä 8,8 miljoonaa euroa on suojattu korkokattosopimuksin tai lainat kuuluvat valtion korkotukilainsäädännön piiriin.

Lähipiiri

Invalidiliiton lähipiiriin kuuluvat liittohallituksen jäsenet, valtuuston puheenjohtaja, pääjohtaja sekä johtoryhmä ja kuntoutuskeskusten johtajat sekä heidän läheiset perheenjäsenet sekä konserni- ja osakkuusyri-

set. Konsernissa lähipiiriin kuuluvat konserniyritysten hallitukset, toimitusjohtajat sekä konserniyritysten johtoryhmät. Lähipiirien kanssa ei ole tehty olennaisia tai normaalista poikkeavia sopimuksia tai sitoumuksia.

Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Toiminta on jatkunut järjestötoiminnassa, ammatillisessa ja lääkinnällisessä kuntoutuksessa, kiinteistötoiminnassa, varainhankinnassa, asumispalvelutoiminnassa, huoneistojen vuokraustoiminnassa sekä kannatus- tuotemyynissä ennallaan.

Näkymät vuodelle 2020

Invalidiliitto-konsernissa jokaisella yhtiöllä on selkeä oma toimintastrategiansa, jota se noudattaa. Tämä periaatteellinen linjaus hyväksyttiin Invalidiliiton liittovaltuuston 2018 hyväksymässä liiton strategiassa. Yhtiöiden erilaisessa toimintaympäristössä pärjääminen vaatii myös selkeää omaa toiminnan suuntaa ja toiminnanohjausta. Ammattiopisto Spesia on vakiinnuttanut asemansa isona ja osaavana erityisoppilaitoksena. Sen taloudellinen asemakin on osoittautunut vakaaksi. Vuoden 2020 alusta lähtien yhdistyivät Invalidiliiton omistamat yhtiöt Validia Asuminen ja Validia Kuntoutus. Uuden yhtiön nimi on Validia Oy. Tavoitteena yhdistymisessä on parantaa yhtiöiden välistä yhteistyötä ja synergiaa, vahvistaa myös kuntoutuksen tulosvastuullista toimintaa sekä estää kuntoutusyrityksen ajautuminen syvempään taloudelliseen ahdinkoon. Isossa kuvassa Invalidiliiton tavoitteena on turvata korkeatasoinen selkäydinvammaisten kuntoutus.

Sosiaali- ja terveystoimen kokonaisuudistus sekä vammaispalvelulain eteneminen Suomen hallituksen esityksiksi ja mahdollisesti myös eduskunnan käsittelyyn tulee olemaan tärkeää vammaisten ihmisten tulevaisuuden elämien mahdollisuuksien kannalta. Jäsenistön tiedon- ja palvelujentarve tulee entisestään siirtymään maakuntiin ja kuntiin kohdistuvat toimet tulevat vähenemään. Liiton panostukset alueelliseen vaikuttamiseen, henkilöjäsenien neuvontaan, digitaalisuuden ymmärtämiseen ja osaamiseen sekä vahvempaan edunvalvonnalliseen yhteistyöhön sävyttävät tulevien vuosien toimintaa. Osana konsernin yhteistyön kehittämistä korostetaan johtamisen merkitystä ja lisätään Invalidiliiton jäsenien – fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten – ymmärrystä henkilöstön eri tasoilla. Vaikuttamisviestinnän ja yhteiskuntasuhdetoiminnan merkitys korostuu isojen lainsäädännöllisten asioiden edetessä.

Maailmanlaajuisesti on alettu entistä selkeämmin ymmärtää ilmastonmuutoksen eteneminen ja ongelmat, joita ilmastonmuutos meille aiheuttaa. Yhteiskuntavastuu näkyy myös siinä, miten yritykset ja julkiset toimijat entistä enemmän ovat alkaneet huomioida esteettömyyden ja saavutettavuuden merkityksen. Invalidiliitolla on vahvaa asian osaamista ja myös tiivistyvää yhteistyötä yritysten kanssa. Myös vammaisten työllistämisen edistäminen ja monimuotoisuuden tärkeyden ymmärtäminen yrityksissä lähentävät kolmannen sektorin Invalidiliittoa ja yrityksiä. Invalidiliiton onkin hyvä pohtia, millaisia palveluja ja millä tavalla toteutettuna edistetään entisestään niin vammaisten työllisyyttä kuin esteettömyyden ja saavutettavuuden asiantuntijaosaamista.

Sosiaali- ja terveystoimen kentässä käydään lisääntyvää kilpailua asiakkaista ja ympäristön (isot) yhtiöt joko laajentavat toimintakenttäänsä tai pyrkivät kasvamaan oman toiminta-alueensa voimakkaammiksi toimijoiksi. Kehitys heijastuu entistä voimakkaammin ammattihenkilöstön, erityisesti hoitoalan ammattilaisten, saatavuudessa. Tässä muutoksessa on konsernin yhtiöiden oltava kauas katsovia ja ennakoivia. Ympäristön muutosten ennakointi on aiempaakin tärkeämpää ja samalla hankalampaa. Muutosten ennakointi ja tulevaisuuden epävarmuuden sietäminen on niin Invalidiliiton ja koko konsernin yhtiöiden kannalta jatkossa entistä olennaisempaa.

Kohti yhdenvertaista ja esteetöntä Suomea!

TULOSLASKELMA

VARSINAINEN TOIMINTA

JÄRJESTÖTOIMINTA

	Invalidiliitto- konserni		Invalidiliitto ry	
	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
tuotot	294 426,14	523 907,94	294 426,14	523 907,94
julkiset avustukset	1 411 089,00	1 284 698,02	1 411 089,00	1 284 698,02
henkilöstökulut	-2 266 296,45	-2 109 760,95	-2 266 296,45	-2 109 760,95
poistot	-5 568,08	-5 640,61	-5 568,08	-5 640,61
myönnetty avustukset	-236 799,09	-388 751,50	-236 799,09	-388 751,50
muut kulut	-2 081 382,25	-1 901 739,94	-2 081 382,25	-1 901 739,94
	-2 884 530,73	-2 597 287,04	-2 884 530,73	-2 597 287,04

PALVELUTOIMINTA

Asumispalvelutoiminta

tuotot	69 488 473,82	70 558 963,17	0,00	0,00
henkilöstökulut	-47 444 383,09	-49 405 268,43	0,00	0,00
poistot	-1 705 554,31	-1 690 921,98	0,00	0,00
muut kulut	-17 454 790,28	-17 904 888,78	0,00	0,00
lask. verovelan muutos	3 876,25	-5 336,47	0,00	0,00
	2 887 622,39	1 552 547,51	0,00	0,00

Kuntoutustoiminta

Ammatillinen koulutus

tuotot	2 663 832,50	1 941 964,88	0,00	44,61
julkiset avustukset	38 174 320,96	37 467 862,48	0,00	0,00
henkilöstökulut	-26 532 554,70	-22 568 222,12	-16 440,68	459 312,22
poistot	-784 506,17	-642 783,11	0,00	0,22
muut kulut	-12 833 997,79	-11 808 106,27	48 572,96	-46 542,56
lask. verovelan muutos	1 689,03	1 289,43	0,00	0,00
vähemmistöosuus	-285 253,02	-1 713 269,61	0,00	0,00
	403 530,81	2 678 735,68	32 132,28	412 814,49

Lääkinnällinen kuntoutus

tuotot	14 361 990,67	16 649 319,18	0,00	0,00
henkilöstökulut	-8 771 021,94	-10 468 119,69	0,00	0,00
poistot	-142 636,53	-138 010,27	0,00	0,00
muut kulut	-5 657 115,40	-6 191 620,84	0,00	0,00
vähemmistöosuus	-245 099,68	-158 515,40	0,00	0,00
	-453 882,88	-306 947,02	0,00	0,00

TALOUS JA HALLINTO

tuotot	2 164 931,62	2 312 328,52	2 164 931,62	2 312 328,52
henkilöstökulut	-2 034 847,04	-1 927 276,39	-2 034 847,04	-1 927 276,39
poistot	-18 696,46	-25 200,42	-18 696,46	-25 200,42
muut kulut	-1 891 153,29	-2 323 982,20	-1 891 153,29	-2 323 982,20
	-1 779 765,17	-1 964 130,49	-1 779 765,17	-1 964 130,49

KIINTEISTÖTOIMINTA

Palvelutalokiinteistöt

tuotot	4 917 475,47	5 093 826,99	4 917 475,47	5 093 826,99
poistot	-1 015 003,37	-939 663,98	-1 015 003,37	-939 663,98
muut kulut	-4 006 397,72	-5 238 451,53	-4 006 397,72	-5 238 451,53
	-103 925,62	-1 084 288,52	-103 925,62	-1 084 288,52

Muut kiinteistöt ja huoneistot

tuotot	6 352 525,65	6 764 980,48	6 352 525,65	6 764 980,48
henkilöstökulut	-15 980,80	-17 790,86	0,00	0,00
poistot	-2 999 895,50	-2 226 926,50	-1 945 561,14	-1 143 422,40
muut kulut	-3 177 996,72	-4 120 620,53	-4 166 999,98	-5 174 218,44
	158 652,63	399 642,59	239 964,53	447 339,64

Käyttöomaisuuden myynti

	0,00	3 128 850,88	0,00	3 128 850,88
--	-------------	---------------------	-------------	---------------------

VARSINAISEN TOIMINNAN

TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-1 772 298,57	1 807 123,59	-4 496 124,71	-1 656 701,04
-------------------------	----------------------	---------------------	----------------------	----------------------

TILINPÄÄTÖS 2019
TULOSLASKELMA

8

	Invalidiliitto- konserni		Invalidiliitto ry	
	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
VARAINHANKINTA				
Liittomaksut	<u>54 352,24</u>	<u>54 092,20</u>	<u>54 352,24</u>	<u>54 092,20</u>
Liiketoiminta tytäryhtiöt				
tuotot	1 611 797,92	13 755 629,60	0,00	0,00
materiaalit ja palvelut	-526 289,92	-755 839,31	0,00	0,00
henkilöstökulut	-133 139,12	-1 577 421,65	0,00	0,00
poistot	-188 253,04	-258 975,90	0,00	0,00
muut kulut	<u>-1 036 449,97</u>	<u>-3 797 396,68</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
	-272 334,13	7 365 996,06	0,00	0,00
Keräystoiminta				
tuotot	1 988 793,11	1 926 136,76	1 988 793,11	1 926 136,76
henkilöstökulut	-1 084 326,53	-1 120 474,59	-1 084 326,53	-1 120 474,59
poistot	-27,32	-36,42	-27,32	-36,42
muut kulut	<u>-692 973,35</u>	<u>-606 327,11</u>	<u>-692 973,35</u>	<u>-606 327,11</u>
	211 465,91	199 298,64	211 465,91	199 298,64
Lahjoitustuotot	<u>142 770,16</u>	<u>436 141,58</u>	<u>142 770,16</u>	<u>436 141,58</u>
	142 770,16	436 141,58	142 770,16	436 141,58
TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-1 636 044,39	9 862 652,07	-4 087 536,40	-967 168,62
SIOJITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA				
Rahoitustuotot ja kulut				
Rahoitustuotot	990 455,61	852 476,94	1 490 455,61	1 352 476,94
Rahoituskulut	<u>225 519,91</u>	<u>-378 745,21</u>	<u>2 240 519,91</u>	<u>-2 393 745,21</u>
	1 215 975,52	473 731,73	3 730 975,52	-1 041 268,27
TUOTTO/KULUJÄÄMÄ	-420 068,87	10 336 383,80	-356 560,88	-2 008 436,89
AVUSTUKSET				
Yleisavustukset	<u>1 553 468,00</u>	<u>1 526 000,00</u>	<u>1 553 468,00</u>	<u>1 526 000,00</u>
	1 553 468,00	1 526 000,00	1 553 468,00	1 526 000,00
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	1 133 399,13	11 862 383,80	1 196 907,12	-482 436,89

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

	Konserni		Invalidiliitto ry	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	586 728,42	350 024,65	27 641,00	37 330,14
Muut pitkävaikutteiset menot	1 711 126,79	1 360 711,80	1 767,19	2 883,67
Konserniliikearvo	475 548,02	977 128,72	0,00	0,00
	2 773 403,23	2 687 865,17	29 408,19	40 213,81
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	5 458 727,96	5 379 221,16	627 863,68	562 863,68
Rakennukset ja rakennelmat	77 787 970,35	79 475 879,69	45 774 521,16	45 952 498,81
Koneet ja kalusto	3 891 142,54	3 933 033,38	94 568,47	104 074,02
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	4 622 418,18	600 938,79	4 622 418,18	600 938,79
	91 760 259,03	89 389 073,03	51 119 371,49	47 220 375,30
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä	0,00	0,00	7 557 045,62	7 272 245,24
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00	0,00	27 953 852,47	27 181 851,17
Muut osakkeet ja osuudet	2 531 514,60	2 308 599,19	1 789 735,43	1 788 354,40
	2 531 514,60	2 308 599,19	37 300 633,52	36 242 450,81
OMAKATTEISTEN RAHASTOJEN VARAT				
Rahat ja pankkisaamiset	5 011,63	4 970,43	5 011,63	4 970,43
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Valmiit tavarat	52 873,30	46 248,00	0,00	0,00
	52 873,30	46 248,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	7 912 431,46	9 003 225,21	52 025,18	65 271,74
Myyntisaamiset konserniyrityksiltä	0,00	0,00	94 471,46	3 239,80
Muut saamiset	754 932,48	467 408,55	606 287,45	382 749,15
Siirtosaamiset	3 214 298,85	4 634 983,06	1 309 109,13	2 035 357,96
	11 881 662,79	14 105 616,82	2 061 893,22	2 486 618,65
Rahoitusomaisuusarvopaperit				
Muut arvopaperit	24 068 779,54	26 946 115,38	15 068 987,49	19 133 915,57
Rahat ja pankkisaamiset	30 474 625,93	28 203 992,39	1 960 076,88	1 979 613,73
VASTAAVAA	163 548 130,05	163 692 480,41	107 545 382,42	107 108 158,30

VASTATTAVAA

	Konserni		Invalidiliitto ry	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
OMA PÄÄOMA				
Sidotut rahastot				
Omakatteiset rahastot	5 011,63	4 970,43	5 011,63	4 970,43
Muut sidotut rahastot	724 124,18	736 674,21	724 124,18	736 674,21
	729 135,81	741 644,64	729 135,81	741 644,64
Muu oma pääoma				
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	115 080 100,25	103 217 716,45	92 372 250,32	92 854 687,21
Tilikauden voitto (tappio)	1 133 399,13	11 862 383,80	1 196 907,12	-482 436,89
	116 213 499,38	115 080 100,25	93 569 157,44	92 372 250,32
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	116 942 635,19	115 821 744,89	94 298 293,25	93 113 894,96
VÄHEMMISTÖOSUUS	3 104 729,59	2 650 376,89	0,00	0,00
PAKOLLINEN VARAUS	619 512,00	1 581 804,93	0,00	211 935,75
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta ja muilta	16 169 620,17	17 368 319,09	5 333 949,64	5 998 147,24
Laskennallinen verovelka	233 309,01	238 874,30	0,00	0,00
	16 402 929,18	17 607 193,39	5 333 949,64	5 998 147,24
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta ja muilta	1 268 698,93	1 492 024,50	664 197,60	751 697,60
Saadut ennakot	1 590 567,73	992 126,22	55 904,93	55 904,93
Ostovelat	4 784 038,53	3 918 910,30	1 560 732,16	945 622,48
Velat saman konsernin yrityksille	0,00	0,00	71 530,68	27 352,64
Muut lyhytaikaiset velat	1 580 345,26	1 986 660,56	100 293,58	126 679,91
Siirtovelat	17 254 673,64	17 641 638,74	5 460 480,58	5 876 922,79
	26 478 324,09	26 031 360,32	7 913 139,53	7 784 180,35
VASTATTAVAA	163 548 130,05	163 692 480,41	107 545 382,42	107 108 158,30

TILINPÄÄTÖS 2019
RAHOITUSLASKELMA

	Invalidiliitto-konserni		Invalidiliitto ry	
	1.1-31.12.2019	1.1-31.12.2018	1.1-31.12.2019	1.1-31.12.2018
Varsinaisen toiminnan rahavirta				
Myynnistä saadut maksut	147 464 720,44	149 571 038,99	19 327 697,62	20 896 310,48
Muista tuotoista saadut maksut				
Maksut toiminnan kuluista	-136 366 279,87	-140 318 028,36	-17 736 937,52	-20 975 783,08
<i>Rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja</i>	<u>11 098 440,57</u>	<u>9 253 010,63</u>	<u>1 590 760,10</u>	<u>-79 472,60</u>
Maksetut korot ja maksut muista toiminnan rahoituskuluista	-235 295,66	-195 039,32	-39 858,68	-36 054,75
Saadut korot liiketoiminnasta	327 677,26	40 295,55	280 289,69	1 638,06
Saadut osingot liiketoiminnasta	88 009,51	43 822,98	88 009,51	43 822,98
Maksetut välittömät verot	-1 320 326,59	-869 041,79	0,00	0,00
Varsinaisen toiminnan rahavirta A	<u>9 958 505,09</u>	<u>8 273 048,05</u>	<u>1 919 200,62</u>	<u>-70 066,31</u>
Investointien rahavirta				
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-8 507 864,85	-3 202 223,37	-6 064 046,94	-840 542,84
Investoinnit konserniyhtiöiden osakkeisiin	0,00	0,00	-284 800,38	-266 192,08
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	4 330 000,00	0,00	4 330 000,00
Myönnettyt lainat tytäryhtiöille	0,00	0,00	-188 171,90	-1 425 000,00
Investoinnit muihin sijoituksiin ja rahoitusarvopapereihin	-1 235 592,06	-8 139 714,01	0,00	-4 030 064,09
Lainasaamisten takaisinmaksut	0,00	0,00	421 452,98	431 101,67
Hankitut liiketoiminnat	0,00	238 865,11	0,00	0,00
Luovutustuotot konserniyhtiöiden osakkeista	0,00	4 303 373,37	0,00	0,00
Luovutustuotot liiketoimintakaupoista	-851 443,07	4 782 445,74	0,00	-36 160,09
Luovutustuotot muista sijoituksista ja rahoitusarvopapereista	4 405 052,92	631 950,73	4 387 297,30	0,00
Saadut korot investoinneista	0,00	0,00	41 229,07	211 163,22
Saadut osingot investoinneista	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00
Investointien rahavirta B	<u>-6 189 847,06</u>	<u>2 944 697,57</u>	<u>-1 187 039,87</u>	<u>-1 125 694,21</u>
Rahoituksen rahavirta				
Pitkäaikaisten lainojen nostot	0,00	1 075 000,00	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-1 422 024,49	-1 392 054,87	-751 697,60	-839 197,60
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-76 000,00	-100 000,00	0,00	0,00
Rahoituksen rahavirta C	<u>-1 498 024,49</u>	<u>-417 054,87</u>	<u>-751 697,60</u>	<u>-839 197,60</u>
Rahavarojen muutos (A + B + C) lisäys (+) / vähennys (-)	<u>2 270 633,54</u>	<u>10 800 690,75</u>	<u>-19 536,85</u>	<u>-2 034 958,12</u>
Rahavarat tilikauden alussa	28 203 992,39	17 403 301,64	1 979 613,73	4 014 571,85
Rahavarat tilikauden lopussa	30 474 625,93	28 203 992,39	1 960 076,88	1 979 613,73

Liitetiedot

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

1) Arvostusperiaatteet

Mikäli tilinpäätökseen kirjattavissa veloissa tai saamisissa tai muissa erissä on ulkomaanrahan määräisiä saamisia tai velkoja, on ne muutettu Euroopan Keskuspankin vuoden viimeisen päivän noteeraamaan kurssiin. Vaihto-omaisuus on esitetty fifo-periaatteen mukaisesti hankintameno- tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä.

2) Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Käyttöomaisuuteen kuuluvien aineettomien hyödykkeiden, rakennusten, laitteiden ja kaluston hankintamenot on aktivoitu, ja ne kirjataan vaikutusaikanaan poistoina kyseisen tilikauden kuluksi. Käyttöomaisuuden hankintamenosta on vähennetty saadut avustukset vuodesta 1989 lukien. Tätä ennen toteutettuihin investointeihin saatuja avustuksia ei ole vähennetty aktivoidun käyttöomaisuuden arvosta, vaan avustukset on kirjattu rahastosiirtoina omaan pääomaan.

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Sen mukaiset poistot on laskettu tasa- tai jäännösarvopoistoina hyödykeryhmän taloudellisen käyttöajan perusteella arvioituna seuraavasti:

Rakennukset	4-7%	jäännösarvopoisto
Atk-laitteet	25%	jäännösarvopoisto
Atk-ohjelmistot	5 v	tasapoisto
Muut koneet ja laitteet	25%	jäännösarvopoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5-10 v	tasapoisto

Koy Mannerheimintie 107:n ja IL-Kiinteistöt Oy:n rakentamiseen saadut Raha-automaattiyhdistyksen avustukset on lisätty ko. yhtiöiden käyttöomaisuuden arvoihin. Näiden poistot tehdään avustusten palautusehtojen mukaisessa aikataulussa.

3) Pitkäaikaiset sijoitukset

Osakkeet ja osuudet on kirjattu hankintameno- tai sitä alempaan käypään arvoon. Saamiset konserniyrityksiltä sisältävät kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden lainat sekä muut pitkäaikaiset lainat, jotka erääntyvät yli vuoden kuluttua.

4) Sisäisten kulujen kirjaaminen ja kohdistaminen

Konsernin ja liiton sisäiset tulot ja menot käsitellään bruttoperiaatteella niin, että tulo kirjataan suoritteiden myyneen toiminnanalan tuloihin, ja kulu vastaanottaneen toiminnanalan menoihin.

Talouden ja hallinnon toiminnanalaan kuuluvia kaikkien toiminnanalojen yhteisiä kustannuksia on siirretty muille toiminnanaloille pääasiassa käyttäen hyväksi toiminnanalojen kokonaistuot- toja, henkilöstön lukumäärää tai vastaavin perustein laskettuja jako-sääntöjä. Infrastruktuuriin (tilat, atk-järjestelmät, tietoliikenneverkot ja vastaavat) liittyvät kustannukset on kohdistettu toiminnanaloille neliöiden tai todellisten kustannusten suhteessa.

Järjestötoimintaan liittyvät liiton sisäiset kulut on kirjattu tuloiksi muiden kiinteistöjen sekä talouden ja hallinnon toiminnanalalle. Tytäryhtiöille kohdistetut konsernin sisäiset kulut on

kirjattu tuloiksi palvelutalo- ja muiden kiinteistöjen sekä talouden ja hallinnon toiminnanaloille.

5) Vastuut

Konsernin henkilökunnan eläketurva on hoidettu ulkopuolisessa vakuutusyhtiössä. Eläkekulut on kirjattu suoriteperusteisesti. Kattamatonta vastuuta ei ole. Keskustoimiston johtajille, keskustuomiston henkilökunnalle sekä asumispalveluyksiköiden johtajille on laadittu ylimääräiset kollektiiviset eläkesopimukset.

Invalidiliitto on saanut investointeihinsa avustuksia ministeriöiltä, Raha-automaattiyhdistykseltä, kunnilta ja muilta tahoilta. Useimmissa tapauksissa avustuksiin liittyy ehtoja, joiden mukaan avustus on palautettava mikäli omaisuutta ei myöhemmin käytetä alkuperäiseen tarkoitukseensa. Takaisinperinnän takarajana on valtion eri ministeriöiden myöntämien avustusten osalta käytetty 30 vuotta, ja Raha-automaattiyhdistyksen avustusten osalta 20 vuotta. Kaluston osalta palautusaikana on käytetty 10 vuotta.

6) Tuloslaskelman esittämistapa

Tuloslaskelmassa kunkin toiminnanalan tuotot ja kulut on koottu kyseisen toiminnanalan tiedoista. Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:n myöntämät kohdennetut avustukset ja toiminta-avustukset on kirjattu tuloslaskelmaan järjestö- ja vaikuttamistoiminnan toiminnanalan julkisiksi avustuksiksi.

Järjestötoiminnan toiminnanalan tuloslaskelmassa on eritelty omaksi kohdakseen myönnetty avustukset. Avustuksia on myönnetty mm. paikallisyhdistystoimintaan, jouluvastuksina sekä kehitysyhteistyökohteisiin.

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätös on laadittu emo- ja tytäryhtiöiden tuloslaskelmien ja taseiden yhdistelminä, joista on eliminoitu samaan toimintoon liittyvät sisäiset tuotot ja kulut, voitonjako, saamiset ja velat sekä keskinäinen osakeomistus.

Invalidiliiton liiketoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden tuotot ja kulut sisällytetään konsernituloslaskelman pääryhmään varainhankinta siltä osin, kun tytäryhtiöiden toiminta ei ole Invalidiliitto ry:n säännöissä määriteltyä varsinaista toimintaa.

Konsernin sisäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmää käyttäen.

Laajuus Konsernitilinpäätökseen sisältyvät seuraavat yhteisöt:

Nimi	Kotipaikka	Omistusosuus
Oy Mobility Finland Ab	Helsinki	100 %
Mobilityn tytäryhtiöt:		
Invalidiliiton Asumispalvelut Oy	Helsinki	100%
Invalidiliiton Kuntoutus Oy	Helsinki	100 %*
Medimaster Oy	Helsinki	100 %
Invatieto Oy	Helsinki	100 %
Lapin Kuntoutus Oy	Rovaniemi	60,00%
Ammattiopisto Spesia Oy	Helsinki	57,00%
Erilliset kiinteistöyhtiöt:		
IL-Kiinteistöt Oy	Helsinki	100 %
Koy Helsingin Koskelantie 22-24	Helsinki	100 %
Koy Mannerheimintie 107	Helsinki	100 %
As. Oy Helsingin Kimmontie 5	Helsinki	100 %
As. Oy Järvenpään Mannilantie 14b	Järvenpää	100 %
As. Oy Järvenpään Mannilantie 16	Järvenpää	100 %
Koy Mannilantie 12-14	Järvenpää	100 %
Koy Järvenpään Kuntotalo	Järvenpää	100 %
Kiinteistö Oy Neurotalon Pysäköinti	Helsinki	84,90%
Kiinteistö Oy Kumpulantie 1	Helsinki	52,12%
Kiinteistöosakeyhtiö Neurotalo	Helsinki	51,31%
As Oy Helsingin Juhana Herttuan tie 17	Helsinki	42,50%
As Oy Kuopion Kukkonen	Kuopio	25,25%

*Invalidiliiton Kuntoutus Oy fuusioitui 31.12.2019 Invalidiliiton Asumispalvelut Oy:hyn

Taseen ulkopuoliset vastuut

Tiedossa ei ole toimintakertomuksessa tai liitetiedoissa esitettyjen vastuiden lisäksi muita taseen ulkopuolisia vastuuta.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TULOSLASKELMA

	Invalidiliitto- konserni		Invalidiliitto ry	
	1.1-31.12.2019	1.1-31.12.2018	1.1-31.12.2019	1.1-31.12.2018
1) Kokonaistuotot ja kulut				
Kokonaistuotot	146 170 702,87	164 277 179,62	20 370 287,00	24 403 484,92
Kokonaiskulut	145 037 303,74	152 414 795,82	19 173 379,88	24 885 921,81
Tulos	<u>1 133 399,13</u>	<u>11 862 383,80</u>	<u>1 196 907,12</u>	<u>-482 436,89</u>
2) Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	72 388 453,94	73 624 708,88	4 387 435,46	4 196 842,22
Eläkekulut	13 234 582,50	13 441 635,12	915 674,70	846 450,14
Muut henkilösivukulut	2 659 513,23	2 127 990,68	98 800,54	-345 092,65
	<u>88 282 549,67</u>	<u>89 194 334,68</u>	<u>5 401 910,70</u>	<u>4 698 199,71</u>
3) Johdon palkat ja palkkiot				
Hallitukset ja toimitusjohtajat	1 119 386,00	979 377,53	32 080,00	32 996,13
	<u>1 119 386,00</u>	<u>979 377,53</u>	<u>32 080,00</u>	<u>32 996,13</u>
(Invalidiliiton tiedot sisältävät vain hallituksen palkat ja palkkiot)				
4) Henkilöstön lukumäärä				
Sosiaali- ja järjestötoiminta	100	92	100	92
Asumispalvelut	1 508	1 499	0	0
Kuntoutus ja koulutus	794	715	0	0
Muut	59	64	58	63
	<u>2 461</u>	<u>2 370</u>	<u>158</u>	<u>155</u>
5) Poistot ja arvonalentumiset				
Rakennuksista ja maa-alueista	4 495 174,60	3 663 880,60	2 947 474,51	2 071 069,19
Koneista ja kalusteista	1 168 901,58	1 234 379,97	26 576,24	31 310,74
Aineettomista hyödykkeistä	1 196 064,59	1 029 898,62	10 805,62	11 583,68
	<u>6 860 140,78</u>	<u>5 928 159,19</u>	<u>2 984 856,37</u>	<u>2 113 963,61</u>

Lahdessa sijaitsevan kuntoutuskeskus-rakennuksen kirjanpitoarvo tarkistettiin vastaamaan kohteen käypää arvoa. Kertapoistona kirjattiin 858 644,17 euroa.

TULOSLASKELMA

	Invalidiliitto- konserni		Invalidiliitto ry	
	1.1-31.12.2019	1.1-31.12.2018	1.1-31.12.2019	1.1-31.12.2018
6) Rahoitustuotot ja -kulut				
Osinkotuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	0,00	0,00	500 000,00	500 000,00
Muilta	72 722,14	43 822,98	72 722,14	43 822,98
	72 722,14	43 822,98	572 722,14	543 822,98
Korkotuotot ja muut tuotot pysyvien vastaavien sijoituksista				
Korkotuotot konsernin yrityksiltä	0,00	0,00	41 229,07	211 163,22
Korkotuotot muilta	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	41 229,07	211 163,22
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Muut rahoitustuotot muilta	62 837,38	537 311,05	60 866,68	56 833,86
Korkotuotot muilta	211 121,82	10 874,08	201 417,07	1 638,06
	273 959,20	548 185,13	262 283,75	58 471,92
Korkokulut ja rahoituskulut				
Korkokulut muille	149 730,87	144 536,76	27 038,13	31 774,05
Muut rahoituskulut muille	32 598,43	41 187,47	4 639,01	4 280,70
Arvon alennukset ja palautukset	-527 682,93	538 788,40	-2 359 862,02	2 368 043,56
	-345 353,63	724 512,63	-2 328 184,88	2 404 098,31
Rahoitustuotot ja -kulut	692 034,97	-132 504,52	3 204 419,84	-1 590 640,19
7) Tuloverot				
Tuloverot tilikaudelta	242 181,76	2 268 886,64	0,00	64 222,13
	242 181,76	2 268 886,64	0,00	64 222,13

Rahoitustuottojen ja -kulujen liitetietoihin on koottu tuloslaskelmasta Sijoitus- ja rahoitustoiminnan ulkoisten rahoitustuottojen ja -kulujen lisäksi muihin toimintoihin kuuluvat rahoitustuotot ja -kulut.

Invalidiliitto kirjasi tilikaudella 1.1.-31.12.2018 arvonalennuksen liiton omistamalla Invalidiliiton Kuntoutus Oy:lle myönnettyistä pääomalainojen arvosta 2 015 000,00 euroa alas. Yhtiön fuusioituttua Invalidiliiton Asumispalvelut Oy:hyn palautettiin pääomalainojen arvo saamisiin tilikaudella 1.1.-31.12.2019.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TASE

TASE	Invalidiliitto ry						
8) Pysyvät vastaavat	Kirjanpitoarvo 01.01.2019	Lisäykset	Vähennykset	Saadut inves- tointiaavustukset välillä	Siirrot ryhmien sumu-poistot	Kirjanpitoarvo 31.12.2019	
Aineettomat hyödykkeet							
Aineettomat oikeudet	37 330,14	0,00	0,00	0,00	9 689,14	27 641,00	
Muut pitkävaikuttaiset menot	2 883,67	0,00	0,00	0,00	1 116,48	1 767,19	
Yhteensä	40 213,81	0,00	0,00	0,00	10 805,62	29 408,19	
Aineelliset hyödykkeet							
Maa- ja vesialueet	562 863,68	65 000,00	0,00	0,00	0,00	627 863,68	
Rakennukset	45 952 498,81	2 369 689,89	858 644,17	0,00	399 806,97	45 774 521,16	
Koneet ja kalusto	104 074,02	17 070,69	0,00	0,00	26 576,24	94 568,47	
Keskeneräiset hankkeet	600 938,79	4 421 286,36	0,00	0,00	-399 806,97	4 622 418,18	
Yhteensä	47 220 375,30	6 873 046,94	858 644,17	0,00	2 115 406,58	51 119 371,49	
Sijoitukset							
Osakkeet saman konsernin yrityksissä	7 272 245,24	284 800,38	0,00	0,00	0,00	7 557 045,62	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	27 181 851,17	2 015 000,00	1 242 998,70	0,00	0,00	27 953 852,47	
Muut osakkeet ja osuudet	1 788 354,40	5 883,43	4 502,40	0,00	0,00	1 789 735,43	
Yhteensä	36 242 450,81	2 305 683,81	1 247 501,10	0,00	0,00	37 300 633,52	
Pysyvät vastaavat yhteensä	83 503 039,92	9 178 730,75	2 106 145,27	0,00	2 126 212,20	88 449 413,20	

TASE		Invalidiliitto-konserni						
9) Pysyvät vastaavat	Kirjanpitoarvo 01.01.2019	Lisäykset	Vähennykset	Saadut inves- tointiavustukset	Siirrot ryhmien välillä	Tilikauden sumu-poistot	Kirjanpitoarvo 31.12.2019	
Aineettomat hyödykkeet								
Aineettomat oikeudet	350 024,65	515 419,78	0,00	0,00	0,00	278 716,01	586 728,42	
Muut pitkävaikutteiset menot	1 360 711,80	766 182,87	0,00	0,00	0,00	415 767,88	1 711 126,79	
Liikearvo	977 128,73	0,00	0,00	0,00	0,00	501 580,70	475 548,02	
Yhteensä	2 687 865,17	1 281 602,65	0,00	0,00	0,00	1 196 064,59	2 773 403,23	
Aineelliset hyödykkeet								
Maa- ja vesialueet	5 379 221,16	83 200,00	0,00	0,00	0,00	3 693,20	5 458 727,96	
Rakennukset	79 475 879,69	2 403 765,09	858 644,17	0,00	399 806,97	3 632 837,23	77 787 970,35	
Koneet ja kalusto	3 933 033,38	1 127 010,74	0,00	0,00	0,00	1 168 901,58	3 891 142,54	
Keskeneräiset hankkeet	600 938,79	4 421 286,36	0,00	0,00	-399 806,97	0,00	4 622 418,18	
Yhteensä	89 389 073,03	8 035 262,19	858 644,17	0,00	0,00	4 805 432,02	91 760 259,03	
Sijoitukset								
Muut osakkeet ja osuudet	2 308 599,19	245 173,43	22 258,02	0,00	0,00	0,00	2 531 514,60	
Yhteensä	2 308 599,19	245 173,43	22 258,02	0,00	0,00	0,00	2 531 514,60	
Pysyvät vastaavat yhteensä	94 385 537,39	9 562 038,27	880 902,19	0,00	0,00	6 001 496,61	97 065 176,86	

TASE

	Invalidiliitto- konserni		Invalidiliitto ry	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
10) Pitkäaikaiset saamiset				
Lainasaamiset konserniyhtiöiltä	0,00	0,00	27 953 852,47	27 181 851,17
Yhteensä	0,00	0,00	27 953 852,47	27 181 851,17
11) Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Valmiit tuotteet/ tavarat	52 873,30	46 248,00	0,00	0,00
Yhteensä	52 873,30	46 248,00	0,00	0,00
12) Saamiset saman konsernin yhtiöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	94 471,46	3 239,80
Siirtosaamiset	0,00	0,00	193 738,70	445 620,63
Yhteensä	0,00	0,00	288 210,16	448 860,43
13) Olennaiset siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset	3 214 298,85	4 634 983,06	1 309 109,13	2 035 357,96
Yhteensä	3 214 298,85	4 634 983,06	1 309 109,13	2 035 357,96
14) Oma pääoma				
Sidottu oma pääoma				
Omakatteiset rahastot	5 011,63	4 970,43	5 011,63	4 970,43
Muut sidotut rahastot	724 124,18	736 674,21	724 124,18	736 674,21
Yhteensä	729 135,81	741 644,64	729 135,81	741 644,64
Muu oma pääoma				
Ed. vuosien yli/alijäämät	115 080 100,24	103 217 716,44	92 372 250,32	92 854 687,21
Tilikauden yli/alijäämä	1 133 399,14	11 862 383,80	1 196 907,12	-482 436,89
Yhteensä	116 213 499,38	115 080 100,24	93 569 157,44	92 372 250,32
Oma pääoma yhteensä	116 942 635,19	115 821 744,88	94 298 293,25	93 113 894,96

Asunto Oy Järvenpään Mannilantie 14 b:n, Kiinteistö Oy Mannilantie 12-14:n ja IL-Kiinteistöt Oy:n asuintalovaraukset ja poistoero, yhteensä 1 166 545,05 euroa, on jaettu konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan

15) Rahastot

	Saldo 1.1.	Tuotot	Annetut avustukset ja kulut	Saldo 31.12.
Omakatteiset rahastot				
Pertti Sankilampi	4 970,43	41,20	0,00	5 011,63
Yhteensä	4 970,43	41,20	0,00	5 011,63
Muistorahastot				
Helvi ja Erkki Peltonen	11 134,50	0,00	3 100,00	8 034,50
Irmeli Korhonen	169 309,67	0,00	3 000,00	166 309,67
Tauno Koistinen	676,65	0,00	676,65	0,00
Olga ja Pekka Korpiranta	504 344,52	21 502,22	27 275,60	498 571,14
Elina ja Otto Sinkkonen	51 208,87	0,00	0,00	51 208,87
Yhteensä	736 674,21	21 502,22	34 052,25	724 124,18

Muistorahastot ovat testamentin tai lahjan antajan tiettyyn käyttötarkoitukseen myöntämiä varoja, joiden käytöstä päättää kunkin rahaston säännöissä määrätty taho. Nämä varat säilytetään yhdessä liiton muiden varojen kanssa. Omakatteisten rahastojen varat säilytetään erillään liiton muista varoista.

Muistorahastojen käyttö esitetään tuloslaskelmassa samassa toiminnanalohtaisessa laskelmassa kuin niiden tuloutuskin esitetään.

Sidottujen rahastojen tuotot ovat pääosin korkotuottoja, Korpirannan rahaston tuotot ovat vuokratuottoja.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TASE

	Invalidiliitto- konserni		Invalidiliitto ry	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
16) Pakolliset varaukset				
Pakolliset varaukset	619 512,00	1 581 804,93	0,00	211 935,75
Yhteensä	619 512,00	1 581 804,93	0,00	211 935,75

Pakollisiin varauksiin on kirjattu vuoden vaihteessa avoimna olleisiin sopimusasioihin liittyviä vastuita.

17) Lainat, jotka erääntyvät 5 vuoden tai pitemmän ajan kuluttua

Rahalaitoslainat	11 569 568,74	11 989 721,14	2 893 826,88	3 491 357,76
Yhteensä	11 569 568,74	11 989 721,14	2 893 826,88	3 491 357,76

18) Olennaiset siirtovelat

Jaksotetut henkilöstökulut	10 311 290,95	10 465 849,15	700 055,83	655 679,28
STE-avustukset	4 099 933,55	4 754 803,42	4 099 933,55	4 754 803,42
Muut siirtovelat	2 843 449,14	2 420 986,17	660 491,20	466 440,09
Yhteensä	17 254 673,64	17 641 638,74	5 460 480,58	5 876 922,79

19) Velat saman konsernin yrityksille

Ostovelat	0,00	0,00	71 530,68	27 352,64
Siirtovelat	0,00	0,00	85 902,09	70 968,93
Yhteensä	0,00	0,00	157 432,77	98 321,57

20) Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

Rahalaitoslainat	10 589 337,81	11 218 831,42	116 665,96	183 332,68
Panttikirjojen nimellisarvot	18 473 362,69	18 473 362,69	1 000 000,00	1 000 000,00

Rahalaitoslainat	5 881 481,28	6 566 512,16	5 881 481,28	6 566 512,16
Arvopapereiden kirjanpitoarvo	3 496,00	1 781 496,00	3 496,00	1 781 496,00

Leasing-, vuokra- ja muut vastuut

Seuraavana vuonna	5 113 018,33	4 617 133,20	0,00	9 565,07
Yli vuoden kuluttua	41 660 696,77	51 737 760,94	0,00	0,00
Yhteensä	46 773 715,10	56 354 894,14	0,00	9 565,07

Invalidiliiton tytäryhtiö Oy Mobility Finland Ab on tehnyt kahden miljoonan euron sijoitussitoumukset Korona Invest Oy:n hallinnoimiin Palvelu- ja Korona Fund III-rahastoon, joiden pääoma yhteensä on 103 miljoonaa euroa. Rahastot tekevät sijoituksia sosiaali- ja terveyspalveluiden lisäksi myös muita julkisia palveluja tuottaviin tuottaviin yrityksiin. Sijoitussitoumuksesta oli vuoden 2019 lopussa käytetty 1,2 miljoonaa euroa.

Invalidiliitto on antanut takauksen tytäryhtiöidensä Invalidiliiton Kuntoutus Oy:n ja Invalidiliiton Asumispalvelut Oy:n leasingpuitesopimukseen. Takauksen suuruus 31.12.2019 oli 282 872,00 euroa.

21) Omaisuus, jonka hankkimiseen saatu avustusta palautusehdoin**Tasearvo**

Rakennukset	31 782 355,75	33 245 819,12	8 049 222,50	8 457 804,40
Yhteensä	31 782 355,75	33 245 819,12	8 049 222,50	8 457 804,40

Saadut avustukset

Rakennukset	36 336 453,75	37 681 578,63	22 057 537,03	23 402 661,91
Yhteensä	36 336 453,75	37 681 578,63	22 057 537,03	23 402 661,91

Invalidiliiton omistamiin arava-rahoitteisiin palvelutalokiinteistöihin liittyy kyseistä rahoitusta säätelevästä lainsäädännöstä johtuvia myyntirajoituksia. Näiden arava-rahoitteisten rakennusten kirjanpitoarvo vuoden 2019 tilinpäätöksessä on 12 048 733,58 euroa.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT
TASE

	Invalidiliitto- konserni		Invalidiliitto ry	
	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2018
22) Tilintarkastajan palkkiot				
Tilintarkastuspalkkiot	107 001,00	105 000,00	28 900,00	28 500,00
Tilintarkastuslain 1 § 1 mom.				
2 kohdassa tark. toimeksiannot	22 487,50	21 623,00	17 387,50	19 000,00
Veroneuvonta	18 340,00	33 065,15	0,00	0,00
Muut palvelut	37 790,00	19 184,77	0,00	0,00
	185 618,50	178 872,92	46 287,50	47 500,00

Tilintarkastuskertomus

Invalidiliitto Ry:n jäsenille

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Invalidiliitto Ry:n (y-tunnus 0116565-9) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että yhdistyksen taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia yhdistyksestä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen velvollisuudet

Hallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus on tilinpäätöstä laatiessaan velvollinen arvioimaan yhdistyksen ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos yhdistys tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua vä-

rinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon yhdistyksen tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä yhdistyksen tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei yhdistys tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidemme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus vastaa muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hank-

kimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 7.4.2020

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Samuli Perälä
KHT